

Agenda – Y Pwyllgor Deisebau

Lleoliad:	I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Ystafell Bwyllgora 1 – y Senedd	Gareth Price – Clerc y Pwyllgor
Dyddiad: Dydd Llun, 20 Mai 2024	0300 200 6565
Amser: 14.00	Deisebau@senedd.cymru

1 Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datgan buddiannau

2 Sesiwn dystiolaeth: Panel 1 – P-06-1291 Cynnal ymchwiliad i'r pryniant corfforaethol o'r proffesiwn milfeddygol yng Nghymru (14.00 – 14.45) (Tudalennau 1 – 7)

Dr Sue Patterson, Llywydd Coleg Brenhinol y Milfeddygon (RCVS)

Dr Julia Mewes, The Mewes Vets

3 Deisebau newydd (14.45)

3.1 P-06-1411 Rwy'n gwrthwynebu 'Bil Diwygio'r Senedd' Llywodraeth Cymru a gyhoeddwyd ar 18 Medi 2023, yn dod yn gyfraith.

(Tudalennau 8 – 15)

3.2 P-06-1426 Dylid gosod goleuadau traffig wrth gylchfan McDonald's ym Mhont-y-pwl

(Tudalennau 16 – 19)

3.3 P-06-1437 Tyfu, nid torri, cyllid y Llyfrgell Genedlaethol, Amgueddfa Cymru a'r Comisiwn Brenhinol

(Tudalennau 20 – 22)

4 Y wybodaeth ddiweddaraf am ddeisebau blaenorol

Senedd Cymru
Welsh Parliament

- 4.1 P-06-1326 Dylai'r Senedd graffu ar y sgandal mesuryddion rhagdalau yng Nghymru
(Tudalennau 23 – 26)
- 4.2 P-06-1392 Diwygio Cod Anghenion Dysgu Ychwanegol Cymru 2021
(Tudalennau 27 – 32)
- 4.3 P-06-1395 Atal datblygiadau newydd sylweddol ar Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig Gwastadeddau Gwent
(Tudalennau 33 – 40)

5 Sesiwn dystiolaeth: Panel 2 – Cynnal ymchwiliad i'r pryniant corfforaethol o'r proffesiwn milfeddygol yng Nghymru (15.00 – 15.45)

Caroline Allen, Prif Swyddog Milfeddygol RSPCA Cymru

Carlie Power, Cats Matter

6 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42(ix) i benderfynu gwahardd y cyhoedd o weddill y cyfarfod (15.45)

7

7 Trafod y dystiolaeth – P-06-1291 Cynnal ymchwiliad i'r pryniant corfforaethol o'r proffesiwn milfeddygol yng Nghymru

8 Trafod deiseb y flwyddyn

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Rwy'n gwrthwynebu 'Bil Diwygio'r Senedd' Llywodraeth Cymru a gyhoeddwyd ar 18 Medi 2023, yn dod yn gyfraith.

Y Pwyllgor Deisebau | Mai 2024
Petitions Committee | May 2024

Cyfeirnod: SR24/8458/3

Rhif y ddeiseb: P-06-1411

Teitl y ddeiseb: Rwy'n gwrthwynebu 'Bil Diwygio'r Senedd' Llywodraeth Cymru a gyhoeddwyd ar 18 Medi 2023, yn dod yn gyfraith.

Geiriad y ddeiseb:

Mae'r Senedd yn cynnig 96 Aelod etholedig, yn hytrach na'r 60 presennol. Mae Llafur a Phlaid Cymru eisiau gwario hyd at £120 miliwn ar greu mwy o wleidyddion diangen, yn lle gwario arian i drwsio:

Ein GIG

Ein hysgolion

Ein ffyrdd

A ydych am dalu rhagor o drethi yng Nghymru i ariannu'r biwrocratiaid newydd hyn?

1. Y cefndir

Cyflwynwyd Bil Senedd Cymru (Aelodau ac Etholiadau) ar 17 Medi 2023.

Mae'r Bil yn mynd i'r afael â rhai o'r argymhellion a wnaed gan y Pwyllgor Diben Arbennig ar Ddiwygio'r Senedd, a gyhoeddodd adroddiad ym mis Mai 2022.

Mae'r newidiadau a gynigir gan y Bil yn cynnwys:

- Cynyddu nifer yr Aelodau o'r Senedd o 60 i 96;
- Cyflwyno system etholiadol gyfrannol rhestr gaeedig i ethol Aelodau;
- Dychwelyd i'r Senedd yn cael ei hethol am dymhorau o bedair blynedd;
- Galluogi'r Senedd i ethol ail Ddirprwy Lywydd;
- Cynyddu uchafswm Gweinidogion Cymru o 12 i 17 (gyda'r potensial i'w cynyddu i 19);
- Rhoi darpariaethau ar waith ar gyfer cynnal adolygiadau o ffiniau etholaethol y Senedd; ac
- Ei gwneud yn ofynnol i ymgeiswyr i'r Senedd, ac Aelodau ohoni, gofrestru i bleidleisio mewn cyfeiriad yng Nghymru.

Pleidleisiodd y Senedd o 43 i 16 i dderbyn y Bil yn y trafodion Cyfnod 4 ar 8 Mai 2024.

Mae Asesiad Effaith Rheoleiddiol y Bil yn amcangyfrif mai cyfanswm cost net gweithredu'r Bil fydd £99,683,800 i £119,631,700 dros y cyfnod arfarnu wyth mlynedd rhwng 2024-25 a 2031-32. Mae'n ychwanegu na fu'n bosibl rhoi gwerth ariannol ar y buddion a fydd yn deillio o'r Bil, ond y bydd y Senedd mewn gwell sefyllfa i:

- dwyn y Weithrediaeth i gyfrif;
- craffu'n fanylach ar bolisi a deddfwriaeth; ac
- ymgysylltu â'r etholwyr.

Wedi hynny, mae Comisiwn y Senedd wedi darparu amcangyfrifon cost diwygiedig yn seiliedig ar y Penderfyniad ar Gyflogau a Lwfansau Aelodau ar gyfer 2023-24 yn hytrach na Phenderfyniad 2022-23 a ddefnyddir at ddibenion memorandwm esboniadol y Bil. Byddai hyn yn ychwanegu rhwng £4,055,500 a £4,198,800 at gost amcangyfrifedig y Bil dros y cyfnod arfarnu wyth mlynedd.

2. Camau gweithredu Llywodraeth Cymru

Mick Antoniw AS, y Cwnsler Cyffredinol yw'r Aelod sy'n gyfrifol am y Bil.

Mae wedi dweud fod y Bill yn gyfle unwaith mewn cenhedlaeth i bobl Cymru "gyflawni'r newidiadau angenrheidiol i foderneiddio'r Senedd, gan adlewyrchu Cymru yn yr unfed ganrif ar hugain."

Mae Asesiad Effaith Rheoleiddiol y Bil yn nodi na ragwelir y bydd arbedion cost cyffredinol o ganlyniad i'r Bil, ond mae'n tynnu sylw at nifer o fanteision sy'n deillio o'r Bil, nad oes gwerth ariannol iddynt. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Bydd y Senedd mewn gwell sefyllfa i ddal Llywodraeth Cymru i gyfrif
- Bydd y system etholiadol yn "cael gwared ar y dryswch...i etholwyr" drwy gael Aelodau wedi'u hethol drwy un system yn hytrach na dwy, a bydd yn darparu pleidlais fwy cyfrannol na'r system bresennol
- Byddai Aelodau yn fwy hygyrch i'r bobl y maent yn eu cynrychioli oherwydd y gallu cynyddol i ymgysylltu â'r etholwyr, cymunedau a grwpiau rhanddeiliaid
- Bydd Aelodau'n "ddarostyngedig i gyfreithiau'r Senedd" o ganlyniad i'r gofyniad preswyl ac y bydd mwy o "adnewyddu democrataidd" o ganlyniad i ethol y Senedd bob pedair blynedd yn hytrach na phump.

Mae'r Asesiad Effaith yn cyfeirio at dystiolaeth a roddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru i'r Pwyllgor ar Ddiwygio Etholiadol y Senedd ynghylch meintoli maint yr enillion sydd eu hangen er mwyn gwneud iawn am y costau ychwanegol posibl yn sgil cael Senedd fwy. Gan gymhwyso ei gyfrifiadau i'r costau a nodir yn yr Asesiad, mae'n amcangyfrif y gallai gwelliant mewn gwerth neu arbedion ariannol (yn deillio o gapasiti gwell ar gyfer craffu) o lai na 0.1 y cant o Gronfa Cyfunol Cymru wrthbwysu'r costau ychwanegol sy'n deillio o'r Bil.

3. Camau gweithredu Senedd Cymru

Sefydlwyd y Pwyllgor Biliau Diwygio ar 12 Gorffennaf 2023 ac arweiniodd ar waith craffu Cyfnod 1 ar y Bil.

Yn unol â'r broses ddeddfwriaethol safonol, bu'r Pwyllgor Cyllid (yn canolbwyntio ar oblygiadau ariannol y Bil) a'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad (yn ystyried ansawdd a chyfreithlondeb y ddeddfwriaeth) hefyd yn craffu ar y Bil.

Cyhoeddodd y Pwyllgor Biliau Diwygio ei adroddiad cyfnod 1 ym mis Ionawr 2024, gyda 50 o argymhellion wedi'u gwneud.

Tynnodd adroddiad y Pwyllgor sylw at y ffaith fod llawer o'r bobl a ymatebodd i'w ymgynghoriad ar sail bersonol yn pryderu am y costau, gan gyfeirio at yr hinsawdd economaidd heriol a phwysau costau byw. Awgrymodd rhai y dylid blaenoriaethau gwariant arall, gan gynnwys iechyd, addysg a thrafnidiaeth.

Archwiliodd y Pwyllgor a yw costau'r Bil yn gymesur â'r manteision y disgwylir fydd yn deillio o gynyddu capasiti'r Senedd. Dywedodd yr Athro Alan Renwick, cyn-Aelod o'r Panel Arbenigol ar Ddiwygio Etholiadol y Cynulliad, wrth y Pwyllgor:

"[...] when we're thinking about the merits of a larger Senedd, it seems to me, in the grand scheme of things, these are fairly small sums of money, and the benefits of a well-functioning legislature are very, very considerable. So, it's absolutely right to be careful about the costs, but I'm just wary of placing too much emphasis on those when we're looking at the Bill as a whole"

Nododd y Pwyllgor yr heriau sy'n gysylltiedig â meintioli'r manteision a allai ddeillio o "well effeithiolrwydd y Senedd" o ganlyniad i'r cynnydd yn nifer yr Aelodau a'i bod yn anodd gwerthuso a meintioli effaith gwaith craffu.

Roedd yn datgan pe baem am weld dealltwriaeth y cyhoedd a rhanddeiliaid o rôl y Senedd yn gwell, ynghyd â'r rhesymeg dros y diwygiadau yn y Bil, rhaid i'r Senedd, ei phwyllgorau a'i Haelodau o'r Senedd barhau i ganfod ffyrdd o ddeall, mesur a chyfleu effaith eu gwaith craffu a chynrychioli.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Eich cyf/Your ref P-06-1411
Ein cyf/Our ref CG/05004/24

Jack Sargeant AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau

30 Ebrill 2024

Annwyl Jack,

Diolch ichi am eich llythyr dyddiedig 19 Mawrth ynglŷn â Deiseb P-06-1411 “Rwy’n gwrthwynebu “Bil Diwygio’r Senedd” Llywodraeth Cymru, a gyhoeddwyd ar 18 Medi 2023, yn dod yn gyfraith”.

Mae achos clir a chryf dros ddiwygio'r Senedd wedi'i wneud droeon drwy gyfres o adroddiadau gan gomisiynau a phaneli arbenigol. Yn 2004, daeth Comisiwn Richard ([Adroddiad y Comisiwn ar Bwerau a Threfniadau Etholiadol Cynulliad Cenedlaethol Cymru](#)) i'r casgliad nad oedd cadw'r *status quo* yn opsiwn ac argymhellwyd cynyddu nifer yr Aelodau newydd a newid y system etholiadol.

Yn 2017, gwnaeth y [Panel Arbenigol ar Ddiwygio Etholiadol y Cynulliad](#) (Adroddiad McAllister) argymhellion ynghylch maint y Senedd a sut y dylai Aelodau gael eu hethol. Cafodd yr argymhellion eu hystyried yn ddiweddarach gan y [Pwyllgor ar Ddiwygio Etholiadol y Senedd](#), a gyflwynodd adroddiad ym mis Medi 2020, gan ddod i'r casgliad bod tystiolaeth glir a chadarn bod y Senedd yn rhy fach. Amlinellodd y Pwyllgor fod y rhan fwyaf o'r dystiolaeth a gyflwynwyd yn “mynegi pryder ynghylch a oes gan Senedd â 60 Aelod ddigon o gapasiti i gyflawni ei chyfrifoldebau'n effeithiol”.

Yn ystod etholiadau'r Senedd yn 2021, roedd ymrwymiad i ddiwygio'r Senedd yn rhan amlwg o fanifestos Llafur Cymru, Plaid Cymru a Democratiaid Rhyddfrydol Cymru. Pleidleisiodd y Senedd o blaid bwrw ymlaen ag argymhellion adroddiad y Pwyllgor Diben Arbennig ar Ddiwygio'r Senedd a gyhoeddwyd ar 30 Mai 2022 sef [Diwygio ein Senedd: Llais cryfach i bobl Cymru](#). Ymhlith ei 31 o argymhellion, roedd yr adroddiad yn cynnwys argymhelliad y dylai fod gan y Senedd 96 o Aelodau.

Roedd y Pwyllgor Diben Arbennig yn cydnabod bod y cynnig ar gyfer 96 o aelodau yn mynd y tu hwnt i'r ystod a argymhellwyd yn wreiddiol gan y Panel Arbenigol. Yn ei adroddiad, gwnaeth y Pwyllgor amlinellu ei resymeg dros gredu bod hynny yn addasiad cymesur, gan adlewyrchu'r amrywiaeth eang o newidiadau yn nhirwedd wleidyddol Cymru ers adroddiad y Panel Arbenigol. Roedd y rhain yn cynnwys:

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Mick.Antoniw@llyw.cymru
Correspondence.Mick.Antoniw@gov.Wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 30
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

- mwy o gyfrifoldebau i Lywodraeth Cymru a'r Senedd, sy'n deillio'n bennaf o ymadawiad y DU â'r UE;
- cynnydd yn ymwybyddiaeth y cyhoedd o rôl y Senedd o ran dwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif, yn bennaf o ganlyniad i'r pandemig COVID-19;
- newidiadau mewn ffyrdd o weithio, a ysgogwyd gan y pandemig COVID-19, a allai o bosibl leihau rhai o'r costau ariannol sy'n gysylltiedig â chynyddu nifer Aelodau o'r Senedd; a
- chadarnhad y bydd nifer yr Aelodau Seneddol o Gymru yn gostwng o 40 i 32.

Y Senedd yw'r lleiaf o'r holl ddeddfwrfeydd datganoledig yn y DU ac mae hi'n parhau i fod yr un maint â phan gafodd y Cynulliad Cenedlaethol ei sefydlu ym 1999. Bryd hynny, nid oedd gan y Cynulliad Cenedlaethol unrhyw bwerau deddfu sylfaenol ac nid oedd wedi'i wahanu'n ffurfiol oddi wrth Lywodraeth Cymru. Mae rolau a chyfrifoldebau'r Senedd wedi cynyddu'n sylweddol. Mae'r Senedd bellach yn gwneud cyfreithiau, yn gosod trethi ac yn dwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif yn rhai o'r meysydd sy'n cael yr effaith fwyaf ar fywydau pobl. Mae'n gwneud penderfyniadau sy'n effeithio ar fywyd pob unigolyn yng Nghymru. Mae'n hanfodol bod y Senedd o faint priodol er mwyn ei galluogi i gyflawni ei swyddogaethau craffu a dwyn y Llywodraeth i gyfrif yn effeithiol.

Mewn unrhyw senedd, pan fo Aelod yn eistedd ar fwy nag un Pwyllgor, mae'n rhaid iddo rannu ei amser i baratoi ar gyfer cynnal gwaith craffu. Mae unrhyw gyfrifoldebau ychwanegol sydd gan yr Aelod (fel bod yn Arweinydd Plaid, yn Rheolwr Busnes, ac ati) yn effeithio ymhellach ar ei gapasiti personol. Mae'r galw a'r cyfrifoldebau hyn sy'n gwrthdaro yn effeithio ar allu'r Aelod i arbenigo mewn maes craffu ar bolisi a deddfwriaeth, ac i feithrin rhagor o arbenigedd a dealltwriaeth wrth ddwyn y weithrediaeth i gyfrif. Er mai prin yw'r achosion pan fo Aelodau mewn seneddau eraill yn eistedd ar fwy nag un Pwyllgor, mae hyn, ar hyn o bryd, yn arfer gyffredin yn y Senedd.

Mae cost ynghlwm wrth fuddsoddi yn ein democratiaeth. Mae Llywodraeth Cymru wedi gweithio gyda phartneriaid (gan gynnwys Comisiwn y Senedd, Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, y Comisiwn Etholiadol a Chomisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru) i lunio amcangyfrifon manwl o gostau sy'n amlinellu goblygiadau ariannol disgwylledig y deddfwriaeth hon dros gyfnod o 8 mlynedd, a hynny o'r dyddiad y rhagwelir y bydd y Bil hwn yn cael ei basio.

Mae'r hinsawdd ariannol sydd ohoni yn ei gwneud yn ofynnol inni sicrhau'r gwerth gorau posibl o arian cyhoeddus. Mae gan Gymru gyllideb flynyddol o dros £24 biliwn (Cronfa Gyfunol Cymru). Bydd gwelliant mewn gwerth sy'n llai na 0.1% o'r gyllideb hon, yn sgil y ffaith bod gan bwyllgorau'r Senedd y gallu i gyflawni eu cyfrifoldebau yn fwy effeithiol, yn gwrthbwysu costau'r buddsoddiad hwn.

Yn gywir,

Mick Antoniw AS/MS
Y Cwnsler Cyffredinol
Counsel General

P-06-1411 I oppose the Welsh Government Senedd Reform Bill becoming law - Correspondence from the petitioner to the Committee, 10 May 2024

Dear Mr Sargeant,

As you are aware, I submitted the above petition on the 18th September 2023. I am astonished to see the Senedd has completed its four stages of deciding on the Reform Bill, yet my petition is not being presented before the committee until the 20th May.

I have read through Mick Antoniw AS/MS, Counsell General letter of the 30th April addressed to you and the various reports/documents published. I understand the process and rationale for increasing Senedd members, however I am frustrated to see that the Welsh Government has chosen to proceed on a small sample of respondents of 1,830* taken in 2018 in contrast to the 21,037 petitioners that signed my petition objecting to the increase in Senedd members between September 2023 and March 2024.

It seems that as with many other governments, “token” canvassing of a small selection of respondents appears to be a simple “tick box exercise,” to achieve a result your government desired.

Sadly, I feel completely deflated and ask myself whether any form of “majority government” listens to its electorate.

I do, at least expect an explanation from you as to how Petitions are ignored prior to debate and, in this instance, Royal Assent approval. We saw this with the controversial 20-mph petition, the outcome of which is that some of the 20-mph restrictions are likely to be relaxed.

In my opinion, the increase of Senedd members, just seems the current Welsh government has seen this as a “done deal,” providing Plaid Cymru supported them and went through the legislative motions to achieve its aim, despite in one of the reports they say *“While we cannot afford to lose another five years before the capacity of the Senedd is addressed, we continue to believe that the development of legislative proposals, and the Senedd’s decisions on them, would usefully be informed by deliberative engagement with the public on the detail of the reform proposals.”*

Unless I am mistaken, the opposition canvassed for a public referendum to vote on the changes proposed which was ignored, despite Mick Antoniw AS/MS, Counsell General being aware of my petition.

You will see from the nature of my comments, it is one of “observation” rather than justification of my petition, as I now see it as a pointless exercise.

Although I am against an increase in Senedd members due to the lack of funding for NHS, Schools, and roads, I hope beyond 2026 there may be a fairer division of politicians, within the Senedd, as for far too long there are too many representatives, failing to listen to the electorate or compromise with the opposition members.

Yours faithfully

Rees James

10th May 2024

*The following is the reference to 1,830 respondents noted above

Reference Senedd Reform: “the next steps 20 September 2020” Page 23 section 18

18. The Senedd Commission consulted on the number of Members the Senedd should have in its 2018 Creating a Parliament for Wales consultation, which found that: “Of the 1,830 responses to questions on the number of Members the Assembly needs, 56 per cent (1,030) of responses were in favour of more Assembly Members, 39 per cent (710) were opposed and five per cent (90) were unsure or did not express a preference”. Members of the Senedd subsequently debated the capacity of the Senedd in Plenary on 10 July 2019, and resolved that an increase in the number of Members was needed.

P-06-1426 Dylid gosod goleuadau traffig wrth gylchfan McDonald's ym Mhont-y-pŵl

Y Pwyllgor Deisebau | 20 Mai 2024
Petitions Committee | 20 May 2024

Cyfeirnod: SR24/8621-3

Rhif y ddeiseb: P-06-1426

Teitl y ddeiseb: Dylid gosod goleuadau traffig wrth gylchfan McDonald's ym Mhont-y-pŵl

Geiriad y ddeiseb: Bu nifer o ddamweiniau eisoes wrth y cylchfan hwn (A472/A4042). Gyda'r cynnydd mewn traffig i'r siop Aldi newydd, bydd yn fater o amser cyn y bydd marwolaethau.

1. Y cefndir

Llywodraeth Cymru yw'r awdurdod priffyrdd ar gyfer y rhwydwaith cefnffyrdd a thraffyrdd yng Nghymru, gan gynnwys yr A4042. Asiant Cefnffyrdd De Cymru sy'n gyfrifol am weithredu a chynnal a chadw'r ffordd o ddydd i ddydd.

Mae CrashMapUK sy'n llunio map rhyngweithiol o ddata gwrthdrawiadau traffig a gofnodwyd gan yr heddlu, yn dangos 20 mân-ddigwyddiad a 3 digwyddiad

difrifol ar y gylchfan dan sylw neu wrth ddynesu ati rhwng 2018 a 2022. Mae canllawiau ar y diffiniadau a ddefnyddir i gategoreiddio digwyddiadau'n cael eu cyhoeddi gan yr Adran Drafnidiaeth. Dylid nodi bod y data ond yn cynnwys gwrthdrawiadau a arweiniodd at anaf personol ac a gafodd eu hadrodd i'r heddlu o fewn 30 diwrnod i'r ddamwain.

Mae'r gylchfan y cyfeiriodd y deisebydd ati wedi'i chynnwys yn y cynnig gan gynllun arfaethedig Llywodraeth Cymru, A4042 Coridor y De, Pont-y-pŵl i'r M4.

Cynllun A4042 Coridor y De, Pont-y-pŵl i'r M4

Nid yw'r wybodaeth sydd ar gael am y cynllun yn cyfeirio'n benodol at osod goleuadau traffig ar y gylchfan hon. Mae adroddiad y panel adolygu ffyrdd ar y cynllun (a drafodir ymhellach isod) yn dweud bod y prif elfennau'n cynnwys adeiladu llwybr beicio 2.5km, addasiadau i bum cylchfan (heb gynnwys yr un y cyfeiriodd y deisebydd ati) ynghyd â "mesurau teithio llesol a thrafnidiaeth gyhoeddus ar raddfa fach". Byddai terfyn cyflymder 50mya dros dro hefyd yn cael ei wneud yn barhaol wrth ddynesu at gylchfannau.

Mae Llywodraeth Cymru yn dweud bod gan y rhan hon o'r ffordd gyfradd gwrthdrawiadau uchel, cyfleoedd cyfyngedig i gerdded neu feicio'n ddiogel a darpariaeth trafndiaeth gyhoeddus gyfyngedig. Mae'r cynllun wedi'i gynnwys yn y Cynllun Cyflawni Cenedlaethol ar gyfer Trafnidiaeth.

Mae asesiad WelTAG (Arweiniad ar Arfarnu Trafnidiaeth Cymru) Cam Un ar y cynllun wedi'i gwblhau, yn ogystal ag asesiad cam dau interim. Mae bellach yn destun yr asesiad cam dau olaf yn sgil adolygiad ffyrdd Llywodraeth Cymru.

Yr adolygiad ffyrdd

Ym mis Mehefin 2021, cyhoeddodd Lee Waters AS, y cyn-Ddirprwy Weinidog Newid Hinsawdd, y byddai panel adolygu ffyrdd yn cael ei sefydlu i adolygu buddsoddiadau ffyrdd arfaethedig Llywodraeth Cymru. Cyhoeddodd y cyn-Ddirprwy Weinidog y byddai pob cynllun ffordd newydd yn cael ei atal pan oedd y cynlluniau presennol yn cael eu hadolygu.

Cyhoeddodd y panel ei adroddiad terfynol ym mis Chwefror 2023. Wrth ymateb, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ddatganiad polisi ffyrdd newydd sy'n gosod pedwar prawf adeiladu ffyrdd.

Ar Gynllun A4042 Coridor y De, canfu'r panel fod yr achos dros newid "wedi'i gyflwyno'n rhannol" ac argymhellodd y gallai Llywodraeth Cymru barhau i

gefnogi'r cynllun ond y dylid ei adolygu yn unol â'r polisi newydd. Ar y gylchfan benodol dan sylw, mae dadansoddiad o ddata gwrthdrawiadau sydd wedi'i gynnwys yn adroddiad y panel "yn awgrymu y gallai problem fod gyda gwrthdrawiadau" yma.

Fel yr amlinellwyd, mae Llywodraeth Cymru yn llunio adroddiad WelTAG cam 2 terfynol ar y cynllun i gysoni'r prosiect â'i phroffion adeiladu ffyrdd yn y dyfodol. Mae'n dweud y bydd yr adroddiad terfynol yn cael ei gyhoeddi yng "[n]gwanwyn 2024".

2. Camau gan Lywodraeth Cymru

Mewn llythyr at y Cadeirydd ar 26 Ebrill, mae Ken Skates AS, Ysgrifennydd y Cabinet dros Ogledd Cymru a Thrafnidiaeth, yn amlinellu gwelliannau a wnaed eisoes ar y gylchfan dan sylw, gan gynnwys croesfan i gerddwyr a'r terfyn cyflymder 50mya.

Mae'n cyfeirio at gynnwys y cynllun yn y Cynllun Cyflawni Cenedlaethol ar gyfer Trafnidiaeth ac mae'n dweud y "bydd y cynllun yn cael ei ystyried ochr yn ochr â chynlluniau eraill tebyg ledled Cymru a bydd yn dibynnu ar y cyllid sydd ar gael".

3. Camau gan Senedd Cymru

Yn 2019 cyflwynodd Lynne Neagle AS gwestiwn ysgrifenedig ar nifer y damweiniau ar y gylchfan y cyfeiriodd y deisebydd ati. Cyfeiriodd Gweinidog yr Economi a Thrafnidiaeth ar y pryd at yr asesiad WelTAG cam un a gynhaliwyd.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Eich cyf/Your ref P-06-1426
Ein cyf/Our ref KSNWT/05039/24

Jack Sargeant AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau

26 Ebrill 2024

Annwyl Jack,

Diolch am eich llythyr dyddiedig 21 Mawrth ynghylch Deiseb P-06-1426 Gosod goleuadau traffig yng nghylchfan McDonald's Pont-y-pŵl.

Mae Llywodraeth Cymru yn cymryd diogelwch ar y ffyrdd o ddifrif. Cafodd cydsyniad ar gyfer y siop Aldi yn y lleoliad hwn ei roi gan yr awdurdod cynllunio lleol. Fel rhan o'r datblygiad hwn cafodd sgrin welededd ei chyflwyno ar ochr ogleddol yr A4042 tuag at Gylchfan Pont-y-pŵl er mwyn cyfyngu ar welededd gormodol a allai achosi cyflymder uchel wrth agosáu at y gylchfan a hefyd amledd a chanlyniadau gwrthdrawiadau.

Mae cynllun coridor WeITAG ar gyfer yr A4042 hefyd wedi arwain at welliannau i'r gylchfan hon, gan gynnwys ailfarcio lonydd, croesfan a reolir i gerddwyr a therfyn cyflymder o 50mya yng nghylchfan Pont-y-pŵl. Yn ogystal, mae cysylltiadau ar draws y coridor drwy ddulliau heblaw am gerbydau preifat hefyd wedi'u gwella.

Mae'r astudiaeth bellach wedi'i chynnwys o fewn y [Cynllun Cyflawni Cenedlaethol ar gyfer Trafnidiaeth](#), er bydd y cynllun yn cael ei ystyried ochr yn ochr â chynlluniau eraill tebyg ledled Cymru a bydd yn dibynnu ar y cyllid sydd ar gael.

Yn gywir,

Ken Skates AS/MS
Ysgrifennydd y Cabinet dros Drafnidiaeth a Gogledd Cymru
Cabinet Secretary for North Wales and Transport

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Ken.Skates@llyw.cymru
Correspondence.Ken.Skates@gov.wales

Rydym yn croesawu gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth Gymraeg sy'n dod i law yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 37
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Eitem 3.3

P-06-1437 Tyfu, nid torri, cyllid y Llyfrgell Genedlaethol, Amgueddfa Cymru a'r Comisiwn Brenhinol

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Susan Jane Jones Davies ôl casglu 12,075 o lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:

Galwn ar Lywodraeth Cymru i dyfu gwariant ar sefydliadau sy'n diogelu treftadaeth a hanes Cymru – Llyfrgell Genedlaethol Cymru, Amgueddfa Cymru a'r Comisiwn Brenhinol – ac nid torri'r cyllid o 10.5 – 22.3%

Mae'r sefydliadau yma yn gwarchod gwaddol hanes a diwylliant ein cenedl, yn casglu, yn rhoi ar gadw, ac yn ei gyflwyno i bawb sy'n byw yng Nghymru. Maent hefyd yn gosod ffenest i'r byd o'n hanes unigryw.

Gwybodaeth Ychwanegol:

O ystyried bod buddsoddiad yn y sector o £1 yn dod â thwf o £5 i'r economi, nid yw'r arbedion o 0.02% i'r cyllideb cenedlaethol yn gwneud synnwyr.

Gyda thoriadau llym i gyllidebau ysgolion, a chymdeithas yng Nghymru yn wynebu heriau tlodi a diffygion mewn darpariaeth iechyd a gofal, mae cyn bwysiced ag erioed dal gafael ar ganolfannau sy'n cynnal a thyfu ein gwlad a'n cymunedau, gan ganiatau i'r cenedlaethau a ddaw adeiladu ar seiliau cadarn llwyddiannau'r gorffennol.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Ceredigion
- Canolbarth a Gorllewin Cymru

Gwybodaeth ychwanegol ar gyfer y Pwyllgor Deisebau

Diolch i chi am ystyried fy neiseb. Wrth ystyried y sefyllfa argyfyngus sydd wedi datblygu yn ein sefydliadau diwylliannol, rwy'n awyddus i weld dadl am gyllid teg i'r sefydliadau hyn yn y Senedd. Credaf y byddai'n help mawr iddynt pe tasai modd i chi alw ar y Senedd i gynnal dadl, ac hynny ar frys. Yn ddelfrydol, hoffwn i weld y ddadl yn digwydd cyn y gyllideb atodol am fod cyfle yno am arian pontio; er hynny, y mater pwysicaf yw cynyddu'r cyllid refeniw sydd ar gael i'r sefydliadau hyn i gefnogi swyddi a gwasanaethau - hynny yw, y grant craidd. Felly byddai'n ddefnyddiol i'r ddadl digwydd mewn da bryd ar gyfer dechrau'r trafodaethau ar gyfer cyllideb 2025-26. Hoffwn alw arnoch i gyfleu hyn wrth y Senedd ac i roi cyfle i'r barn clir gan lawer o bobl Cymru - a glywyd trwy'r ddeiseb, yn y cyfryngau ac mewn rali a digwyddiadau - gael ystyriaeth teilwng ar lawr ein Senedd.

Daeth i'm sylw trwy law'r undebau bod canlyniadau colli staff o dan y Cynlluniau Ymadawiad Gwirfoddol eisoes wedi cael effaith mawr ar y sefydliadau hyn. Manylaf ymhellach islaw.

Llyfrgell Genedlaethol Cymru

Mae'r Llyfrgell Genedlaethol yn cadw dros 7 miliwn o lyfrau gan gynnwys gweithiau pwysig am Gymru / yn y Gymraeg ac ieithoedd Celtaidd, llawer iawn o archifau sy'n manylu ar bobl enwog yn hanes Cymru ond hefyd bywydau bob dydd pobl gan fynd yn ôl at yr oesoedd canol, yn ogystal â llawer o fapiau, lluniau a ffilmiau. Mae pobl yn dod o leoliadau ar draws Cymru ond hefyd o bedwar ban y byd er mwyn ymchwilio i'r gorffennol a dysgu gwersi i'r dyfodol. Yma mae tystiolaeth o gymaint o'n hanes, y da a'r drwg. Yn ôl adolygiad teilwredig a gomisiynwyd gan Lywodraeth Cymru, mae'r Llyfrgell wedi cael ei dan-ariannu ers blynnyddoedd.

Yn y gyllideb ddiwethaf, cafodd y Llyfrgell toriad o 10.5% o'i gyllid craidd, sef £1.3m, ar ben diffyg ariannol o tua £1.4m. Yn dilyn penderfyniad Llywodraeth Cymru i ariannu ymadawiadau gwirfoddol yn hytrach nag ariannu'r sefydliad, mae 24 aelod o staff wedi mynd neu yn mynd, sef dros 10% o'r gweithlu. Cyflawnwyd y cynllun ymadael yn wirfoddol yn mor gyflym fel bod cynllunio olyniaeth yn anodd os nad amhosibl. Mae'r 24 felly wedi cymryd eu sgiliau, arbenigedd a phrofiad gyda nhw wrth adael. Yn barod, mae nifer o feysydd wedi dioddef:

Mae'r adran Cadwraeth wedi colli tua hanner o'u staff. Er enghraifft, mae'r nifer o staff sydd yn gweithio ar lanhau a thrwsio casgliadau sy'n dod mewn i'r Llyfrgell wedi mynd o 1.2 FEQ i 0.2FEQ yn dilyn y cynllun ymadael yn wirfoddol. Mae hyn yn drychinebus o ran cyflwr deunyddiau ond mae fe hefyd yn cael sgil-ffeithiau ar waith gweddill y Llyfrgell. Enghraifft arall yw colli'r 2 aelod o staff oedd yn defnyddio'r peiriant drud sy'n creu bocsys cadwraethol. Mae hyn yn cael effaith ar storio casgliadau am fod bocsys o'r fath yn hanfodol er mwyn sicrhau bod y casgliadau yn goroesi am y canrifoedd i ddod. Eto, mae fe hefyd yn effeithio ar allu gweddill y staff i wneud eu gwaith.

Yn ogystal â meysydd gwaith traddodiadol, mae effeithiau hefyd ar seilwaith digidol y Llyfrgell. Mae nifer o blatfformau ni ellid eu cynnal mwyach oherwydd diffyg adnoddau. Mae'r ochr TGCh wedi bod o dan bwysau ers amser ac mae niferoedd staff wedi lleihau yn sylweddol. Ychydig flynyddoedd yn ôl, daeth i'r amlwg nid oedd yr adnoddau staff ar gael i gynnal gwefan Cymru 1914 mwyach - archif digidol oedd yn hynod bwysig i ysgolion wrth astudio'r Rhyfel Byd Cyntaf a Chymru. Nawr, mae'r Llyfrgell yn wynebu colli rhyngwyneb prynu copiau o ewyllysiau - rhywbeth sydd hefyd yn creu incwm - am fod y systemau sy'n cynnal y gwasanaeth yn cyrraedd diwedd eu hoes a nag oes adnoddau i ail-greu'r systemau hyn. Mae un o adrannau TGCh yn mynd lawr i un person ac mae pryderon na fydd capasiti nag arbennigedd i dderbyn deunyddiau digidol cyn hir. Wrth ystyried yr ymosodiad seibr a ddifethodd systemau Llyfrgell Prydain gan atal darllenwyr rhag mynediad at y rhan fwyaf o gasgliadau, mae wir angen mwy o fuddsoddiad.

Mae hefyd effeithiau andwyol ar wasanaethau i'r darllenwyr, er enghraifft am fod y nifer o staff sy'n gweithio yn y tîm reprograffeg wedi haneru, gydag oriau'r swyddfa reprograffeg yn lleihau wrth reswm. Mae'r tîm sgrîn a sain hefyd yn colli eu gwasanaeth ymholiadau.

Mae prinder staff hefyd yn effeithio ar weithgareddau llai gweladwy ond sydd dal yn bwysig. Doedd dim gwirio stoc wedi bod ers blynyddoedd tan y cafwyd sylw gan y BBC yn ddiweddar ond dechreuwyd ar y gwaith yn ddiweddar. Oherwydd prinder staff, mae'r gwaith wedi arafu yn sylweddol. Mae gwaith fel hyn yn bwysig o ran cynnal y casgliadau a sicrhau bod stoc y Llyfrgell yn ddiogel ac ar gael i ddarllenwyr.

Yn gyffredinol ar draws y Llyfrgell, mae lleihau niferoedd staff, gan waredu profiad ac arbennigedd cyn bod unrhyw siawns i redeg cynllun olyniaeth, yn arwain at fwy o waith yn mynd at y staff sy'n weddill a thasgau pwysig yn peidio â chael eu cyflawni. Bydd effaith hir-dymor ar y casgliadau, ar gof y genedl, a bywydau pobl Cymru heb fod hyn yn newid.

Yr unig ffordd i lenwi bylchau a chryfhau gweithlu a gwasanaethau'r Llyfrgell eto yw cynyddu'r cyllid craidd y mae Llywodraeth Cymru yn rhoi i'r Llyfrgell fel gall y Llyfrgell llenwi bylchau, cyflogi digon o staff i redeg gwasanaethau ac ail-adeiladu ei gronfa sgiliau.

Amgueddfa Cymru

Mae Amgueddfa Cymru yn cynnal arteffactau, adeiladau hanesyddol a deunyddiau eraill ar draws sawl safle ar draws Cymru. Yn dilyn toriad o 10.5% yn eu cyllid craidd gan Lywodraeth, sef tua £3m, ar ben diffyg o tua £1.5m, mae 144 staff wedi / yn mynd ar y cynllun ymadawriad gywirfoddol.

Mae'r Amgueddfa yn dioddef problemau tebyg i'r Llyfrgell mewn sawl maes. Mae'r tîm cadwraethol ym Mharc Cathays yn adrodd eu bod nhw i fod cyflawni tair gwaith mwy fesul person nag o'r blaen;

am nag yw hyn yn bosibl mae rhaid iddynt flaenoriaethu gwaith. Mae hyn yn debygol o arwain at niwed parhaol i wrthrychau pwysig a cholled darnau sy'n adrodd hanes Cymru.

O ran gwasanaethau i'r cyhoedd, mae sawl safle yn adrodd prinder staff yn arwain at ddiffyg staff rheng flaen. Mae mwyafrif o'r adeiladau hanesyddol yn Sain Ffagan ar gau neu ar agor am lai o amser yn rheolaidd oherwydd prinder staff ac mae nifer o fwytai yn yr amgueddfeydd wedi cau. Mae staff sy'n gwneud gwaith curadurol yn aml yn cael eu defnyddio i lenwi bylchau ar y rheng flaen, gydag effeithiau amlwg i'r gwaith hynod bwysig sy'n digwydd tu ôl i'r llenni.

Mae Big Pit yn arbennig yn dioddef o ddiffyg tywyswyr, gyda llawer llai o bobl yn cael y profiad o fynd i lawr y pwell. Dyna dim ond enghraifft o'r toriadau yn amddifadu pobl Cymru o'r cyfle i ddeall eu hanes.

Mae hefyd bylchau amlwg wedi agor o ran arbenigedd corfforaethol, er enghraifft gyda swyddogion asbestos ac iechyd a diogelwch yn mynd.

Mae PCS yn yr Amgueddfa yn teimlo nag yw holl ganlyniadau'r cynllun ymadael yn wirfoddol wedi dod i'r amlwg eto ond mae'r hyn a glywyd hyd yma yn dangos yn glir bod angen cynyddu'r cyllid craidd er mwyn darparu'r gwasanaeth mae pobl Cymru yn eu haeddu, gofalu'n iawn am gasgliadau ac ail-adeiladu arbenigedd.

Casgliad

Rwy'n gobeithio bod yr uchod yn cynnig manylder i chi o'r hyn sy'n digwydd yn y Llyfrgell a'r Amgueddfa yn sgil y toriadau diweddar. Mae'n glir bod y toriadau yn mynd i, neu eisoes yn, cael effaith andwyol ym maes addysg, yn y gwasanaethau mae nhw'n darparu i bobl Cymru, yn y buddion iechyd meddwl maen nhw'n darparu i'r cyhoedd. Mae'r casgliadau maen nhw'n lletyo hefyd yn dweud gymaint am hanes Cymru a'i pherthynas â'r byd yn ehangach, y da a'r drwg, gyda llawer o wersi y gellid dysgu. Ar adeg pan mae gwledydd eraill fel yr Alban a Gweriniaeth Iwerddon yn cynyddu eu gwariant ar y sector diwylliant, mae angen i wledyddion Cymru bwysu ar Lywodraeth Cymru i roi cyllid digonol i'n sefydliadau treftadaeth genedlaethol.

Rwy'n erfyn arnoch i anfon neges gryf a chlir at Lywodraeth Cymru bod angen dadl am hyn, ac hynny ar frys

Diolch yn fawr iawn

Susan Jones-Davies

Eitem 4.1

P-06-1326 Dylai'r Senedd graffu ar y sgandal mesuryddion rhagdalau yng Nghymru

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Bethan Sayed, ar ôl casglu cyfanswm o 299 lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:

Rydym yn galw ar y Senedd i gynnal ymchwiliad i'r sgandal mesuryddion rhagdalau.

Dros y ddau fis diwethaf, mae tystiolaeth wedi dod i'r amlwg bod miloedd o bobl sydd wedi'u symud i fesuryddion rhagdalau heb y gwiriadau gofynnol o ran a ydynt yn agored i niwed.

Rydym ni yn Climate Cymru ac ymgyrchwyr eraill wedi bod yn datgelu'r sgandal hwn.

Gwybodaeth Ychwanegol:

Gweler lincs i straeon gan newyddiadurwyr ymgyrchu fel Dean Kirby yn y papur newydd o'r enw i.

- Forced installations of prepayment meters to stop as courts ordered to end issuing warrants (inews.co.uk)
- Prepayment meters must be removed for vulnerable families as compensation is not enough, Grant Schapps told (msn.com)
- i morning briefing: How the prepayment meter scandal was uncovered, and forced change (msn.com)
- Prepayment meters: Grant Schapps gives energy firms until Tuesday to consider compensation (inews.co.uk)
- Prepayment meter investigation – inews.co.uk

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Canol Caerdydd
- Canol De Cymru

Closing Comments on Warm this Winter petition & debate

End the Forced pre-payment Meter scandal

From David Kilner - Campaign Coordinator - Climate Cymru:

We thank you, the Petitions Committee, for recognising the seriousness of the issue the petition raised (forced pre-payment meters) and utilising your power to investigate not only the serious injustice being metered out on people in Wales and across the UK but the wider systemic issues that have unravelled.

In light of the Senedd debate of the 1st May, triggered by this petition, we were requested to add any closing comments.

We'd like to state clearly that this issue is certainly not closed.

Not for the record levels of fuel poverty and debt that the people of our communities are enduring. Not for the fact that forced pre-payment meters are back on the table. Last winter we interviewed people joining community meals - 'I only *heat one room, and eat one meal.*' Over and over. *'The hearth is the heart of the home and mine is off and I don't know if it will survive.'*

There were 285 recorded excess deaths in Wales in 2022/3 as a result of people living in cold damp homes. This is just the tip of the iceberg.

The record fuel debt and rising extreme debt, alongside some of the highest levels of poverty in a generation will see the same pattern of force pre-payment meters play out, people dying in and because of cold homes.

We urge you to do all in your power to alleviate this.

Hold Energy firms to account:

We urge you to **call the energy firms back to the Senedd**

- **Monitor and scrutinise the implementation of their code of conduct - do not wait for another crisis to unfold.**

As AM Jack Sergeant stated in opening the debate - 'We should not trust the suppliers to mark their own homework.' As a year on despite a temporary pause - forced pre-payment meters are back on the table for 7 energy firms and thousands of households in Wales.

- **Provide the evidence to Ofgem and push to change the code of conduct to reflect the real vulnerabilities of our communities**

There are worrying gaps in the mandatory code of conduct with regards to both the upper age limit of 75 and the defined pre-school age of just 2.

Many of our own social support mechanisms and public health recognise greater health vulnerabilities in the over 65 - the UK winter payment scheme even working towards those born before 1957.

The Institute of Health Equity has undertaken rigorous research in to the impact of cold homes. *Left out in the Cold - The Hidden impact of Cold Homes states* 'Babies in cold homes do not spend their calories on developing lung tissue, neural pathways, and other crucial physiological drivers of health - rather, they spend their calories trying not to die of hypothermia and hypoglycaemia.'

A 2 year old is a baby as is a 3 year old and a 4 year old in a critical time of development. Cold damp homes are the catalyst of sustained, cascading and escalating health issues.

There should be no need to remind you that 100s of thousands of forced pre-payment meters were fitted including in to the homes of some of the most vulnerable long before any parliamentary scrutiny (Senedd or at UK government occurred).

We will refer you to this report of this year -

<https://www.instituteofhealthequity.org/resources-reports/left-out-in-the-cold-the-hidden-impact-of-cold-homes>

Energy Efficiency measures & legislation across the Housing sector:

We urge you to escalate and accelerate the **urgent role out of energy efficiency measures and legislation** to housing (addressing both social & private housing) - some of the leakiest and least efficient in Europe.

There are short term actions to create long term solutions to the unfolding health and energy crisis in our homes - improving energy efficiency measures and mandating them at a faster rate is needed. We welcome the activity of the Warm Homes programme but stress that it must go further and faster to meet the scale of the health, debt and energy poverty that is growing.

Energy for All: A social Tariff

We urge you to move forward pressing the UK government with urgency to commit to and enact **a social tariff - ensuring energy is available for all.**

' We need the Energy For All guarantee of essential energy, so no one is ever cut off because they are short of cash" - Jonathan Bead, Policy and Parliamentary worker for Fuel Poverty Action.

Home-grown Community Energy -

We urge you to move swiftly to enable and empower small scale community renewable energy projects and a wider just transition through our own medium and larger scale renewable energy projects - in which communities benefit and are fairly compensated for new infrastructure.

We, the people of Wales can be unburdened of fossil fuel capital, the driver of the energy profiteering, the crushing debt on households, the health implications it enforces on us in

cold homes - through a social tariff, a warmer homes scheme that meets the challenge, local community renewable energy and a transition that takes our fortune back in to our hands.

We urge the Senedd where it does not have the statutory powers to loudly apply pressure on UK government to make the changes it needs so that our communities can be afforded basic health, basic necessities of life - rekindle the hearth of houses and our communities.

David Kilner, Campaign Co-ordinator, Climate Cymru

david@climate.cymru

Eitem 4.2

P-06-1392 Diwygio Cod Anghenion Dysgu Ychwanegol Cymru 2021

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Victoria Anne Lightbown, ar ôl casglu 15,160 o lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:

Er gwaethaf y ffaith mai ychydig flynyddoedd yn unig yw hi ers i'r newidiadau gael eu cyflwyno, ac er gwaethaf yr addewidion o gymorth cynharach a gwell i blant a phobl ifanc ag ADY, mae mwy a mwy o ddisgyblion ADY yng Nghymru'n cael eu methu. Mae problemau hefyd o ran cysondeb ac atebolrwydd.

Mae ffocws mawr o hyd ar Ddarpariaethau Cyffredinol yn hytrach na dull cyfannol Cynlluniau Datblygu Unigol sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn ar gyfer disgyblion ADY. Dylai disgyblion ag anableddau iechyd meddwl / corfforol gael mynediad cyfartal at gymorth ac addysg o safon.

Gwybodaeth Ychwanegol:

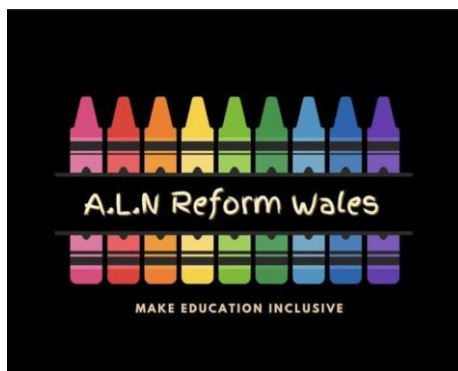
Gwrthodir cymorth i blant dan 5 oed ar sail y 'rhagdybiaeth' y byddant yn 'dal i fyny' erbyn iddynt gyrraedd oedran ysgol statudol. Pan gaiff Cynlluniau Datblygu Unigol eu llunio, mae ysgolion yn gallu dehongli yr hyn sydd ei angen heb atebolrwydd digonol na chysylltiad â therapyddion iechyd arbenigol am arweiniad. Galwn am barchu hawliau o dan Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau Pobl ag Anabledd gdrwy sicrhau:

- Cod ymarfer cyffredinol i ddarparu addysg gynhwysol o safon i bob disgybl ADY.
- Lleoliadau addysgol sy'n cynnig darpariaethau ag adnoddau priodol a staff hyfforddedig sy'n cyrraedd safon addysg gyda sicrwydd ansawdd i wneud y system yn deg ac yn ddibynadwy ac i'w galluogi i ateb y galw cynyddol.
- Mae angen i addysg ac iechyd weithio'n agosach gyda'i gilydd.
- Hyfforddiant arbenigol gorfodol a chymorth i athrawon a'u staff.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Gorllewin Clwyd
- Gogledd Cymru

**P-06-1392 Reform of the additional learning needs Code of Wales 2021 –
Correspondence from the Petitioner to the Committee, 14 May 2024**

Dear Petition committee and wider Members of the Senedd,

Firstly, we would like to thank everyone for their time, kindness and respect during our campaign for Reform of the ALN process. On our visits to the Senedd we have been greeted by exceptional staff members, from the security team who were welcoming, the reception staff and the gentleman who was running the café. The facilities available for those with different needs not only provide what is needed, but would provide a level of calmness and reassurance that is often unavailable to many when they access the wider community.

Our visit to the Senedd on Wednesday, 8th May 2024, to hear the debate of our petition was extremely emotional. Not only because of the amount of time and effort we have dedicated to our campaign, but the weight of the thousands of families across Wales is a heavy responsibility to shoulder. Hearing people, in a position of power, speak of the struggles families like ours face makes 'you feel heard', and while the issues are not yet fixed and there is much to be done, being heard is something that is so desperately needed as a part of the solution.

We are grateful to those who took time out of their normal schedules to attend one of the 5 presentations we delivered, and no, in case anyone is wondering, Vicci did not fully overcome her lack of IT skills by the end of the month!

Before getting to the breakdown of the debate, we would like to put on record our sincere thanks to the Petition Committee clerking team and to Catherine Mckeag for looking after us and ensuring that we were able to deliver what we felt was necessary to get all the information across to you.

Despite all the positive things we can say about our experience of the debate, we returned to our homes with a thud. The fairytale experience came to an end and the reality of ours and the lives of the thousands of families hit hard as soon as we returned to our normal lives. WE are extremely concerned and saddened to have been approached by two separate families on our return with desperate cries for help. One, the mother of a child, who has 1:1 support during school, being told that her child will likely lose their place at breakfast and after school club due to a new

policy brought in by Wrexham BCC. The devastating effect of this would be that she would have to give up work, as a first language Welsh speaking teacher in a Welsh medium setting this would have a significant impact on this educational setting. We heard during the debate Heledd Fychan speak of the importance and recognition that the Welsh Language needs not only protecting but must be accessible to all. How can this be achieved when the most valuable resources being teachers providing access to learning in the medium of Welsh, must leave their roles due to lack of support for their ALN children. Teachers and Nursing staff are leaving in their hundreds across Wales due to lack of support for their ALN children. These are sectors which can not afford to lose staff.

Another family, of a young boy, not yet of compulsory school age but in a maintained school setting with the cognitive and development age of a 12-month-old, left without adequate support and not initiation from the school to start the ALN determination process. Mum being unaware of how to start the process. Her child being a huge safety risk as he tries to abscond from the school setting. Her fear as she leaves him for just a few short hours, not knowing how safe he is. As a campaign our next goal is to encourage ALL schools in Wales to adopt a better system of informing ALL parents of how they can reach out for support if they feel their child has ALN. A further goal is to encourage ALL childcare settings to adopt a proactive approach to ensure that children are under compulsory school age have the right documentation and evidence prior to attending school, so that the right support can be put in place before they set foot into a school building. What then, is the Cabinet Secretary going to do about this specific issue? We are grateful for her comments identifying this area of need and that she is 'listening' but we and the thousands of families like ours need to know exactly what her plan is to address this issue.

During the debate the cabinet secretary commented on the importance of a whole school approach to identify a learners needs- can she please elaborate on this? The framework to emotional and wellbeing guide 2021, it uses terminology such as universal provision. Which given the conflict of this term and its contradictory definitions leaves families confused.

During the debate the cabinet secretary stated that implementation of the ALN process is taking longer than thought, what is their contingency of dealing with children's needs in the meantime? While this process is being rolled out, children are getting older, needs are getting bigger, and high number of children are missing out on education. Is the Welsh Government prepare to simply 'right off' generations of learners while they roll out a new system?

The Cabinet secretary said she is focusing on 2 things.

- 1) Research of the law and code research – what timeframe is she allowing for this?
- 2) Discussions with Local Authorities, how will the information in these meetings be cascaded directly to schools? What will be put in place to ensure that this information has been cascaded? How will the Welsh Government hold Local Authorities to account? Previous implementation has told us that there has been a lack of quality assurance, who will she ensure that this is addressed and prevented in the future?

The Cabinet Secretary announced an allocation of £20 million for resources allocation for ALN. How do you intend to allocate this to schools? According to stats Wales (22/23), there are 1463 schools in Wales so that equates to just over £13,670

per school. How will she ensure this money is ringfenced specifically for ALN resources?

It is reported that £56 million has been allocated, this year, was to protect education reforms. Why then, are there stories of so many children having their funding for TA support being removed? Schools are currently receiving letters from Local Authorities stating that there is no budget for ALN. This information is contradictory.

While some resources may be allocated directly to schools, if staff are under pressure and don't have the time, how are these resources being used efficiently and able to meet the child's individual needs? How will the Cabinet Secretary ensure there is support for teaching staff to protect the time they need to use these resources to their fullest?

Does this budget include funding the training she mentioned for child development, neurodivergence and mental health or is there other money ringfenced for this training?

Education continues to form a behaviour management approach and we heard the Cabinet Secretary use the term 'behaviour' many times during her speech. There are many children who require a trauma informed approach (e.g. care experienced and neurodivergent) how will she ensure that these children receive this type of approach and not the behavioural approach which is so detrimental to those children? Will she ensure that all teaching staff completed mandatory training to protect these children from well meaning but harmful methods, which are then later seen in the 'school-based trauma' learners who are unable to access any form of education? When will this training be made available?

What action will the Cabinet Secretary take regarding the letters sent out to parents in all areas of Wales, stating that ALN children will not be supported as documented in their IDP's?

We heard from members in an earlier session the acknowledgement by members that outdoor learning and life skills is prevalent to the success of learners. However, the response from the cabinet Secretary suggested that this provision should be a part of the new curriculum for Wales and delivered in a mainstream setting. What action will the Cabinet secretary take to promote a wider range of provision for those learners who, quite simply CAN NOT cope in mainstream environment? What support will she pledge to ensure that options such as EOTAS are supported correctly as a means to ensure learners are able to learn, make progress and thrive. Ensuring they have both the skills and good mental health in order to progress into their community as adults who can make valuable contributions.

There is a rise in concerns from parents of the lack of impartial advocacy, leaving parents stressed and unable to appropriately navigate the system. What will the cabinet secretary do to stop and hold accountable those Local Authorities who refuse parents to have impartial advocates in meetings? How will she ensure that the parents voice is not only heard but respected?

We were please to hear many of the members voice their concerns of the lack of consistency in approach and that the delays in time frames of the process being put in place. While we are grateful that the Cabinet Secretary agreed that these issues exist, and her agreement that this should not be the case. What will she be putting

in place to ensure that these issues are addressed, and accountability is at the forefront of addressing these issues?

During the debate both members and the Cabinet Secretary agreed that better working between health and education was necessary. With health services taking on the terminology adopted by education around universal provision, what will she do to ensure that better working will take place and that health will remain impartial and not adopt tactics such as recommending universal provision?

What will the Cabinet Secretary do to ensure that the transition from primary to secondary schools and then onto further education is more seamless? Currently the practice is to transfer an IDP from primary to secondary school without a change in provision or support. The learner is then left for 12 weeks before a review. There is no acknowledgement in this process of the significant difference in environments and available provision.

More and more families are being forced to seek out private assessments. This is due to a number of reasons including; teachers not understanding 'what they are seeing', resulting in a refusal to refer for professional opinion and families then having to take that on themselves; waiting lists being so long that the learners presentation and ability to access education is severely affected and continues to deteriorate. Despite these assessments being carried out by qualified and registered practitioners, under NICE guidelines, these assessments are often refused to be accepted. To the detriment of the learner. What action will the Cabinet Secretary take to ensure that, when families end up doing what is meant to be done by statutory services, the evidence is not denied and that the recommendations of those professionals is upheld?

Parents of children are often called the 'expert' in their child, and in their child's needs. However, the reality is that parents are blamed for much of the difficulties their child experiences. When, the truth is, their child being exposed to the wrong strategies and the wrong environment is the issue. What will the Cabinet Secretary put in place to ensure that the 'team behind' the learner is inclusive of the family and that when a family raise concerns, they are respected and listened too? This is seen in the approaches with attendance. Where 'blaming the parent' for not forcing their child into setting is seen as the norm, instead of recognising the learners needs and acting accordingly.

There is a common ideology that 1:1 support is detrimental to a learner. This is nothing more than a 'scape goat' approach to deny support given the cost implications. Children are being left vulnerable to their own difficulties with lack of safety awareness and being open to school-based trauma due to lack of meaningful relationship with dedicated staff, which are there to improve confidence and work towards more independent learning. What will the Cabinet Secretary put in place to change the narrative, resulting in an understanding that supporting with high level, quality intervention and reducing accordingly is a much better approach than to deny in the first instance?

We were pleased to hear from the ALN Team, Children's Committee and Cabinet Secretary that the use of universal provision (or similar) is not the way forward in understanding the legal definition of ALP and the appropriate test for ALN determination. As a campaign we have written a letter for parents to present to their schools or Local Authority to appeal against this. What action will the Cabinet Secretary take to ensure all the learners refused ALN determination under the excuse of 'universal provision' is addressed, without those families having to wait a further 7-14 weeks for a re-assessment?

The Cabinet Secretary suggested that she was already in talks with Local Authorities to prevent the universal provision' excuse being used as a reason to deny ALN. Given the time frame between the ALNET informing her of this issue and this petition committee meeting, will the Cabinet Secretary confirm that she has completed this task? ALN Reform Wales own research in the last couple of days indicate that this information is still not understood by teaching staff. With one ALNCO following the campaign reporting that, while she understands this, her ALN child is left unsupported as a result. The ALNO at the child's school refusing to take onboard this information from not only the child's parent but a fellow ALNCO,

What action will the Cabinet Secretary take to ensure that ALNCO's are given time away from teaching to perform the duties they must to ensure ALN learners are appropriately supported?

What support will the Cabinet Secretary put in place to ensure that learners, whose needs are not met in school and are therefore unable to attend full time, are not met with sanctions due to poor attendance?

Will the Cabinet Secretary commit to making training around ALN mandatory for all teaching staff?

Given the lengthy remaining unanswered questions, while acknowledging the positive aspects of the debate, ALN Reform Wales believe the petition is still valid. We ask the petition committee to keep the petition open until sufficient clarity is given and stakeholders are reassured that action is being taken. To close the petition now would give the opportunity for these issues to be swept under the carpet to the detriment of thousands of learners in Wales.

ALN Reform Wales

14/5/2024

P-06-1395 Atal datblygiadau newydd sylweddol ar Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig Gwastadeddau Gwent

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Deborah Joanne Munton, ar ôl casglu 4,567 lofnodion ar lein a 1,146 lofnodion ar bapur, sydd yn wneud cyfanswm o 5,713 lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:

Mae Gwastadeddau Gwent yn dirwedd hynafol sy'n gyfoethog o ran diwylliant ac sy'n bwysig ar gyfer bioamrywiaeth, hamdden, lliniaru effeithiau llifogydd, storio carbon a chynhyrchu bwyd. Mae bellach yn wynebu cynigion i ddatblygu sawl cynllun ynni solar enfawr cyfagos, ymhlith cynigion datblygu eraill. Ni all system gynllunio Cymru yn ei ffurf bresennol reoli datblygiadau o'r fath, a byddai'r dinistr y byddai'r datblygiadau hyn yn ei achosi o dan y trefniadau presennol yn rhoi diwedd ar y gwlyptir hardd, bregus a chymhleth hwn.

Gwybodaeth Ychwanegol:

Mae pwysau cynyddol am ddatblygiadau ynni solar ar raddfa gyflym iawn, yn ogystal â datblygiadau eraill (fel parciau busnes), ar SoDdGA Gwastadeddau Gwent, yn ogystal â methiant systemig a hirsefydlog i'w reoli. Er enghraifft, mae'r ymdrechion i symud neu hyd yn oed lliniaru'r difrod difrifol a achoswyd gan yr unig fferm solar a adeiladwyd yno hyd yma (yn Llanwern), drwy ddefnyddio amodau cynllunio, wedi methu. Mae'n ddigon posibl bod lefelau llygredd yn y safle ac yn agos ato wedi cynyddu. Mae cornchwiglod, aderyn prin sy'n nythu yng Nghymru, wedi'u gyrru i ddifodiant yno. Newid hinsawdd yw'r prif fygythiad i fioamrywiaeth yn fyd-eang. Mae angen gweithredu ar y cyd ym mhob maes polisi, gan gynnwys ynni adnewyddadwy – ond ni ddylai hyn ddod ar draul bioamrywiaeth. Mae Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig yn drysorau: Maent yn safleoedd o bwysigrwydd ledled y DU sydd wedi'u dynodi'n statudol ar gyfer bywyd gwyllt. Gan gwmpasu dim ond 12 y cant o dir Gymru, ni ddylid eu targedu ar gyfer datblygiadau adeiledig mawr, pan fo miloedd o hectarau o dir a thoeau ledled Gwent a Chymru yn llawer mwy addas.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Mynwy
- Dwyrain De Cymru

Julie James AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Lywodraeth Leol, Tai a Chynllunio
Cabinet Secretary for Housing, Local Government and Planning

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref JJ/05143/24

Jack Sargeant AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

01 Mai 2024

Annwyl Jack,

Diolch am eich llythyr dyddiedig 11 Ebrill ynglŷn â deiseb P-06-1395 sy'n galw am Atal datblygiadau newydd sylweddol ar Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig Gwastadeddau Gwent.

Dyma'r eglurhad pellach y gofynnwyd amdano mewn perthynas â'r cwestiynau a godwyd gan y pwyllgor, fel y'u nodwyd yn eich llythyr. Rwyf hefyd yn cynnwys ymatebion pellach i'r cynigion a nodwyd gan y deisebwyr. Er hwylustod cyfeirio, rwyf wedi amlygu, mewn cromfachau, pob un o gynigion y deisebwyr fel y'u rhifwyd yn y ddeiseb.

1. Y cais am arweiniad pellach mewn perthynas â Pholisi Cynllunio Cymru (PCC)
Pennod 6 (cais gan y Pwyllgor a Chynnig 1 y Ddeiseb)

Er mwyn ailadrodd fy nghyngor blaenorol, mae Polisi Cynllunio Cymru yn darparu safbwynt clir a chadarn ynghylch SoDdGAau. Er bod y dull fesul cam ei hun yn ffordd o sicrhau manteision net ar gyfer bioamrywiaeth o dan unrhyw amgylchiadau, mae'n ymgorffori ac yn gweithio ochr yn ochr ag elfennau polisi penodol ac ychwanegol sy'n berthnasol i SoDdGAau. Y man cychwyn cyffredinol yw maen prawf 1a) sy'n dweud mai osgoi difrod yw'r brif flaenoriaeth, a bydd angen i awdurdodau cynllunio fod yn fodlon bod unrhyw opsiynau eraill a fyddai'n peri llai o ddifrod neu ddim difrod, neu a fyddai'n arwain at fanteision, wedi cael eu hystyried yn llawn. Hefyd, mae maen prawf 1b) yn nodi'n benodol fod datblygiadau mewn safleoedd gwarchodedig, fel mater o egwyddor, yn annerbyniol a dylid eu hosgoi, ac y byddai sefyllfa lle yr ystyrir y gellid cyfiawnhau datblygiad o dan amgylchiadau o'r fath yn eithriadol iawn. Mae maen prawf 1b) yn cynnwys esboniad o'r rhesymeg dros y safbwynt hwn, ac mae paragraffau 6.4.26 a 6.4.27 yn datgan yn benodol mewn perthynas ag SoDdGAau fod rhagdybiaeth yn erbyn pob math o ddatblygiad (ac eithrio'r rhai a gwmpesir gan baragraff 6.4.25) fel mater o egwyddor, a bod yr amgylchiadau cwbl eithriadol mewn perthynas â datblygu ar SoDdGA yn dibynnu ar gytuno ar faterion perthnasol sy'n cael eu pennu mewn cynllun datblygu.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Julie.James@llyw.cymru
Correspondence.Julie.James@gov.Wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 55
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Nid ystyrir bod angen egluro'r safbwynt polisi hwn ar hyn o bryd. Cafodd ei gyflwyno gyntaf yn y llythyr ar 11 Hydref 2023, ac ni chafodd mo'i gynnwys yn PCC tan fis Chwefror – ac fel y nodwyd uchod, mae'n darparu safbwynt polisi cadarn ar SoDdGAau. Amlinellwyd yr ymrwymiad i ganllawiau pellach fel rhan o'r ymarfer ymgynghori ar y diweddariadau arfaethedig i PCC yn 2023, a'r bwriad oedd datblygu dull cyffredin o sicrhau manteision net ar gyfer bioamrywiaeth ar y safle, gan ymgorffori'r priodoleddau cydnerthedd ecosystemau a nodir yn y Ddyletswydd Adran 6 (Deddf yr Amgylchedd 2016). Gelwir y rhain yn briodoleddau DECCA (amrywiaeth, maint, cyflwr, cysylltedd a'r gallu addasu) ac fe'u hamlinellir yn adran 6.4 o PCC. Mae'r gwaith o baratoi'r canllawiau'n mynd rhagddo, ac rwy'n bwriadu iddynt fod ar gael cyn gynted ag y bo modd.

2. Y cais i gyhoeddi'r Adroddiad Monitro Ôl-Adeiladu (cais gan y Pwyllgor a Chynnig 2 y Ddeiseb)

Mae'r gwaith ar yr astudiaeth monitro ôl-adeiladu bron wedi'i gwblhau a disgwylir iddo fod yn barod yn fuan. Unwaith y byddaf wedi derbyn yr adroddiad, byddaf mewn sefyllfa well i ddweud pryd y bydd yn cael ei gyhoeddi.

3. Eglurhad ynghylch pa amddiffyniadau sy'n bodoli o fewn y Bil Seilwaith i ddiogelu SoDdGAau yn y dyfodol, er mwyn sicrhau nad oes datblygu gormodol arnynt ac nad effeithir arnynt yn negyddol o ran ecoleg (cwestiwn gan y Pwyllgor)

Bydd Bil Seilwaith (Cymru) yn sefydlu'r broses ar gyfer cydsynio i seilwaith sylweddol yng Nghymru. Nid yw'r Bil yn cynnwys polisi ar SoDdGAau, nac unrhyw fater polisi arall. Mae adran 56 a 57 o'r Bil yn nodi'r datganiad, y fframwaith neu'r cynllun polisi perthnasol y mae'n rhaid ei ddefnyddio wrth benderfynu ynghylch ceisiadau am gydsyniad ar gyfer seilwaith, ac wrth wneud y penderfyniad hwnnw, y materion y mae'n rhaid i'r sawl sy'n gwneud penderfyniadau eu hystyried. Nid yw'n briodol nac yn angenrheidiol felly i'r Bil ei hun gynnwys polisi. Mae Cymru'r Dyfodol a Pholisi Cynllunio Cymru yn darparu safbwynt clir a chadarn ynghylch y gofynion polisi mewn perthynas ag SoDdGAau.

4. Cymru'r Dyfodol: cais am newid geiriad mewn perthynas ag SoDdGAau (Cynnig 3.1 y Ddeiseb)

Cynllun gofodol yw Cymru'r Dyfodol. Mae Polisi Cynllunio Cymru yn rhan allweddol o bolisi cynllunio cenedlaethol. Mae'n amlinellu polisi anofodol ac mae'n berthnasol wrth ystyried pob cynnig cynllunio. Ceisiodd Llywodraeth Cymru beidio â dyblygu polisi rhwng Cymru'r Dyfodol a PCC a dylid darllen y ddau gyda'i gilydd. Mae PCC, gan gynnwys y Bennod 6 ddiwygiedig, yn darparu canllawiau clir a chynhwysfawr ar SoDdGAau, fel yr egluraf o dan bwynt 1 uchod.

Dylid ystyried Cymru'r Dyfodol a Pholisi Cynllunio Cymru yn eu cyfanrwydd, gyda phob agwedd ar bolisiau perthnasol yn cael ei ystyried a'i drafod drwy gydol y broses o wneud penderfyniadau. Mae polisiau Cymru'r Dyfodol 17 a 18 yn cynnig cefnogaeth gref ar gyfer cefnogi datblygu ynni adnewyddadwy ledled Cymru. Mae Polisi 9 yn cynnig cefnogaeth gref ar gyfer gwella bioamrywiaeth, atgyfnerthu cydnerthedd ecosystemau a darparu seilwaith gwyrdd. Yn wir, mae nodi Gwastadeddau Gwent fel adnodd naturiol cenedlaethol yn sail i'r gwaith sydd ar y gweill ar hyn o bryd ar y Gwastadeddau dan arweiniad Llywodraeth Cymru. Mae'n bwysig nad yw polisiau sy'n ymwneud ag ynni adnewyddadwy'n cael eu cyflwyno ar wahân i'r fframwaith polisi ehangach. Am fod Pennod 6 ddiwygiedig o PCC yn darparu arweiniad clir a chynhwysfawr ar SoDdGAau, nid oes angen felly ddiwygio Cymru'r Dyfodol.

5. Cais i adfer yr ardaloedd a aseswyd ymlaen llaw ar gyfer ynni'r haul a oedd yn fersiwn ddrafft 2019 o Gymru'r Dyfodol (Cynnig 3.2 y Ddeiseb)

Cynllun datblygu yw Cymru'r Dyfodol. Mae'r broses ar gyfer ei baratoi wedi'i diffinio mewn deddfwriaeth. Yn yr un modd â phob cynllun datblygu, cafodd Cymru'r Dyfodol ei lunio yn dilyn rhaglen helaeth o ymgysylltu, ymgynghori, asesu, casglu tystiolaeth a chraffu. Mae cynlluniau datblygu yn sicrhau newid hirdymor ac yn rhoi sicrwydd hirdymor ynghylch sut y caiff datblygiad ei reoli.

Cynllun drafft a gyhoeddwyd ar gyfer ymgynghoriad oedd fersiwn 2019 o'r Fframwaith Datblygu Cenedlaethol. Cyflwynwyd fersiwn 2020 i'r Senedd ar gyfer y broses graffu. Diwygiwyd y fersiynau hyn gan y prosesau yr aethant drwyddynt, a oedd yn cynnwys ymgynghoriad cyhoeddus, asesu helaeth a chraffu gan y Senedd. Er bod y sylwadau ar y fersiynau cynharach yn cael eu nodi, mae eu statws yn gyfyngedig, a chwblhau'r broses statudol ar gyfer cynlluniau datblygu statudol a'r cyhoeddi'r fersiwn derfynol sy'n rhoi'r grym i'r cynllun datblygu terfynol. Cafodd adroddiadau helaeth eu paratoi ar draws y broses a oedd yn esbonio pam a sut y newidiodd y cynllun a'r asesiad yr oedd y newidiadau hyn yn ddarostyngedig iddo.

Bydd newidiadau i Gymru'r Dyfodol yn dilyn proses debyg i'r hyn a arweiniodd at gyhoeddi'r fersiwn gyntaf yn 2021. Byddai hyn eto yn golygu rhaglen helaeth o ymgysylltu, asesu, ymgynghori a chasglu tystiolaeth. Does dim mecanwaith i newid Cymru'r Dyfodol yn gyflym. Gellid ystyried yr holl faterion a godwyd gan y deisebwyr drwy'r broses i adolygu Cymru'r Dyfodol.

6. Bod Llywodraeth Cymru yn atal Awdurdodau Cynllunio Lleol rhag cynnwys unrhyw ddyraniadau datblygu yn eu Cynlluniau Datblygu Lleol sydd yn yr arfaeth lle maent wedi'u lleoli ar SoDdGA (Cynnig 4 y Ddeiseb)

Mae Llywodraeth Cymru eisoes yn cyflwyno sylwadau ysgrifenedig ar ymgynghoriadau ar gynlluniau datblygu statudol, gan graffu arnynt a thynnu sylw at unrhyw wrthdaro â pholisïau / gweithdrefnau cenedlaethol.

7. Cais i godi'r trothwy ar gyfer penderfynu ar geisiadau ynni'r haul mawr fel bod y penderfyniad yn eu cylch yn cael ei wneud yng Nghymru yn hytrach nag fel Prosiectau Seilwaith o Arwyddocâd Cenedlaethol ar lefel y DU (Cynnig 5 y Ddeiseb)

Mae Llywodraeth Cymru yn cynnal y safbwynt y dylid datganoli penderfyniadau ar bob datblygiad ynni, yn gyson â'r pwerau datganoledig ar newid yn yr hinsawdd, ffyniant economaidd a diogelu'r amgylchedd, ac un unol â datblygu system ynni lawer mwy ystwyth, wasgaredig sy'n seiliedig ar ynni adnewyddadwy. Mae penderfyniadau ynghylch ynni gwynt ar y tir o fewn cylch gwaith Gweinidogion Cymru yn gyfan gwbl ac rydym yn cefnogi'r cynnig y dylid datganoli pob technoleg arall yn unol â hyn. Byddai angen cydsyniad Gweinidogion y DU ar gyfer datganoli o'r fath.

Rwy'n gobeithio y bydd yr ymateb hwn yn ateb y cwestiynau a godwyd gan y Pwyllgor a'r deisebwyr.

Yn gywir

Julie James AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Lywodraeth Lleol, Ffyniant a Chynllunio

Chestnut Suite
Mamhilad House
Mamhilad Park Estate
Mamilad
Pontypool
NP4 0HZ
13.05.2024
info@qwentwildlife.org

Dear Petitions Committee Members,

Thank you very much for the opportunity to respond to the Minister's letter of the 7th of May 2024. We provide this response in order to assist Committee in its deliberations.

Summary:

Whilst this is much to commend in the Minister's letter, there remain very serious concerns which, in our view, would lead to continued and increased pressure on the Gwent Levels SSSI from significant build development, notwithstanding the Minister's assurances. We therefore advocate the following steps in order to ensure that the planning system delivers on, rather than frustrates, the Minister's laudable ambitions to protect the Levels:

1. If the Minister is unwilling to issue standalone clarification on how the new chapter 6 of Planning Policy Wales (PPW) should be interpreted with regard to development and SSSIs, then either the forthcoming guidance on net benefit for biodiversity NBB should be broadened to include the Chapter 6 SSSI policy clarification, or such clarification should be issued in the form of a "Dear CPO" letter.
2. A short inquiry should be held under the auspices of Petitions Committee or another suitable committee of the Senedd.
3. A "light touch" rapid preview of Future Wales should be initiated by the Welsh Government, with regard to renewable energy development and SSSIs.

Please see below for more detail in relation to these proposed steps.

MAIN BODY OF PETITIONERS' RESPONSE

We respond as follows to each point made raised by the Minister :-

1. Clarification on Chapter 6 of Planning Policy Wales, with regard to SSSI Protection:

We accept that the Minister has adopted a strong policy position with regard to SSSI protection via Planning Policy Wales, and we commend her for this. Indeed, we have been vocal in support of it, and we acknowledge that chapter 6 constitutes the strongest national planning policy guidance for SSSIs of the four UK countries.

However, the Minister's intention in adopting chapter 6 is being frustrated by the very lack of guidance which she appears unwilling to produce. Indeed, developers and their legal advisors have explicitly pointed to this lack of guidance in defence of their efforts to bypass chapter 6. For example, in addressing the "wholly, exceptional circumstances" in a recent case, the developers' legal team stated at a hearing that, in the absence of guidance, each case should be addressed on its individual merits. They continue to use the same arguments that they have always used to support their development on an SSSI and appear confident (perhaps with good reason) that the Inspector will agree. This is precisely the opposite of what is intended by the new chapter 6, and if the Inspector in this case is persuaded by this argument, a recommendation of approval will critically undermine chapter 6, and thereby SSSI protection across the whole of Wales, through the power of precedence.

Sadly, we foresee that, in the absence of clarification/guidance on chapter 6, the Minister's intentions will, over the coming months, be so eroded as to be merely a tokenistic hoop to be jumped through by developers in pursuit of development on SSSIs throughout Wales.

Therefore, in the spirit of compromise, we advocate that : –

a. Forthcoming committed guidance on net benefit for biodiversity (NBB), which we welcome, is broadened to include the "wholly exceptional circumstances" and "site selection and the sequential approach" tests for SSSIs in Chapter 6.

If NBB is deemed worthy of guidance, then it makes no sense to us to exclude wholly exceptional circumstances and site selection, since these are themselves related to the "avoid harm first" primary intention of chapter 6, and are arguably more important than NBB, as a starting point.

b. A "Dear CPO" Letter:

Petition committee members may be aware of this planning tool, which would be a very good fit for producing this clarification, as clarification of existing policy is its aim. Dear CPO letters are issued to all of the local planning authority chief planning officers throughout Wales, by the Welsh Government's chief planning officer. They apply to the Welsh government itself, as it is a planning authority in its own right. They must not make new policy, but merely clarify existing policy. A Dear CPO letter could draw Inspectors' attention to the game-changing nature of the new Chapter 6 and make it clear that it is not 'business as usual' for development on SSSIs.

In conclusion to this section, nature (and planning) abhor a vacuum, and this policy vacuum threatens the very existence of the Gwent Levels SSSI, and we consider that it would be a small matter to correct this.

2. Policy Nine of Future Wales, the National Development Framework:

The Minister refers to Policy 9 as a likely solution to the issues we raise in our position. We welcome the ground-breaking work currently being carried out by the Welsh Government on Policy 9 of Future Wales – indeed, we are active participants in its formulation. However, officials tell us that it will be "many months" before this work is formally adopted. Meanwhile two very large development proposals are currently lodged with the Welsh Planning Inspectorate, and hearings could well take place in a matter of two to three months. If these developments are approved, then it will be too late to save the Gwent Levels SSSI and its fate would be sealed long before Policy 9 starts to take effect.

3. Policy 18 of Future Wales:

We advocated in our briefing note to the Petition Committee that Policy 18 (Development and Renewable Energy) of Future Wales is reviewed in order to bring it in line with Chapter 6 of PPW. The Minister states in her response that a review of Future Wales with regard to these policies cannot be undertaken without the due processes of consultation and adoption. We are aware of this, are supportive of it and would participate fully in this process. Approximately five years have now elapsed since the 2019 consultation version of Future Wales was produced, and given the long lead-in period for development plan reviews, we believe it would be feasible and practical for a "light touch", rapid and partial review of Future Wales to be started now, in order to bring it in line with the new Chapter 6 of PPW. We accept that this would not satisfy our immediate concerns, but nevertheless are of the opinion that such a review would be an important tool in the toolkit of safeguarding the Gwent Levels.

We therefore advocate this to Committee and to the Minister.

4. The Welsh Government's Post-Construction Monitoring Study:

We welcome the Minister's commitment to release the Welsh Government's post-construction monitoring study.

5. The Infrastructure (Wales) Act and UK-Nationally Significant Infrastructure Projects:

We welcome the Minister's restatement of Welsh Government policy that all major development proposals should be decided upon in Wales.

6. Welsh Government Powers to Intervene in LDP Formulation:

We welcome the Minister's restatement of Welsh Government powers to intervene in local planning authority local development plan (LDP) formulation.

Thus in conclusion we respectfully advocate a Dear CPO letter and/or the broadening of the guidance on Net Benefit for Biodiversity, as set out above, as a matter of urgency, along with a short inquiry and a timely review of Future Wales.

Mike Webb BSc MSc MRTPI

On behalf of Gwent Wildlife Trust

Email: mwebb@gwentwildlife.org

Gwarchod **Natur** ar gyfer y Dyfodol

Protecting **Wildlife** for the future

